

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 21 lipca 2017 r. powód S. S. żądał stwierdzenia nieważności uchwały nr 23 zwyczajnego walnego zgromadzenia pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w B. z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany § 11 statutu spółki, ewentualnie o uchylenie tej uchwały. Ponadto powód wnosił o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że zaskarżona uchwała narusza przepis art. 337 § 3 k.s.h., albowiem zmieniony jej mocą statut pozwanej spółki uzależnia rozporządzenie akcjami imiennymi zarówno od zgody spółki, jak i w inny sposób – tj. od pisemnej zgody rady nadzorczej spółki, pomimo, że przepis ten umożliwia ograniczenie rozporządzania akcjami w sposób alternatywny – uzależniając je od zgody spółki albo ograniczając rozporządzanie akcjami w inny sposób. Niezależnie od tego – w ocenie powoda – zaskarżona uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie akcjonariusza, naruszając nakaz lojalności i zasady prawidłowego i ekonomicznie uzasadnionego wyważenia interesów spółki i interesów akcjonariuszy – skoro praktycznie uniemożliwia akcjonariuszowi mniejszościowemu wyjście ze spółki (pozew k. 3-9).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu. Strona pozwana zakwestionowała argumentację zawartą w uzasadnieniu pozwu, podnosząc, że akcjonariusze mają możliwość zbycia swoich akcji, ponieważ mogą bez problemu zbyć je na rzecz osób niestanowiących dla Spółki zagrożenia gospodarczego, czyli podmiotów, które nie prowadzą w stosunku do Spółki działalności konkurencyjnej. Zaostrzony tryb odnosi się zaś jedynie do podmiotów, które takie zagrożenie stwarzają. Natomiast niemożność zbycia akcji na rzecz takiej osoby w żaden sposób nie wyłącza prawa zbycia akcji na rzecz innej osoby, bowiem sformułowanie, że „nieudzielenie zgody w tym terminie albo pisemna odmowa są ostateczne” oznacza zdaniem pozwanej, że zastosowanie znajdzie art. 337 § 4 k.s.h. i Spółka będzie musiała wyznaczyć nowego nabywcę. Tak więc, w ocenie pozwanej, zaskarżona uchwała nr 23 nie doprowadza w żadnym z przewidzianych trybów do wyłączenia możliwości zbycia akcji, a zatem nie sposób uznać, iż uchwała ta narusza art. 337 § 2 k.s.h. Pozwana zakwestionowała także twierdzenia powoda, jakoby zaskarżona uchwała była sprzeczna z dobrymi obyczajami i miała na celu pokrzywdzenie akcjonariusza (odpowiedź na pozew k. 65-73).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód S. S. jest akcjonariuszem pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w B., posiadaczem 198 akcji, w tym 99 akcji 5-krotnie uprzywilejowanych, co do głosu, 80 akcji 3-krotnie uprzywilejowanych co do głosu i 19 akcji zwykłych. Łącznie akcje powoda stanowią 4,51% kapitału zakładowego pozwanej spółki. Powód, jako akcjonariusz wpisany w księdze akcyjnej, został dopuszczony do udziału w walnym zgromadzeniu spółki w dniu 21 czerwca 2017 roku. Po tym dniu powód nie zbył akcji (bezsporne).

W pozwanej spółce jest 46 akcjonariuszy, przy czym największa ilość akcji i związanych z nimi głosów na walnym zgromadzeniu przysługuje E. H., M. wi H. i P. H., wspólnie jako współwłaścicielom 346 akcji dających 1450 głosów, M. H. (...) akcji, dających (...) głosów, P. H. (...) akcji, dających (...) głosów i K. N. 274 akcji, dających 914 głosów. Łącznie osoby te posiadają (...) akcji, z którymi związane jest w sumie (...) głosów na walnym zgromadzeniu. Łączna liczba akcji w pozwanej spółce wynosi (...). zaś związana z nimi łączna liczba głosów akcjonariuszy na walnym zgromadzeniu wynosi (...) (bezsporne).

W dniu 21 czerwca 2017 r. w pozwanej spółce odbyło się zwyczajne walne zgromadzenie, które podjęło m.in. uchwałę Nr 23 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. w B. z dnia 21 czerwca 2017 roku w sprawie zmiany § 11 Statutu Spółki.

Pełnomocnik powoda głosował w jego imieniu przeciwko wymienionej powyżej uchwałę nr 23 a po jej podjęciu zgłosił sprzeciw, który został zaprotokołowany przez notariusza sporządzającego protokół W.Z.A. (...) S.A. w dniu 21.06.2017 r. (bezsporne # protokół walnego zgromadzenia (...) S.A. z dnia 21 czerwca 2017 roku k. 13-27).

W wyniku podjęcia w dniu 21 czerwca 2017 r. przez zwyczajne walne zgromadzenie (...) S.A. Uchwały nr 23 § 11 Statutu pozwanej otrzymał następujące brzmienie:

”§ 11

a. Zbycie akcji wymaga zgody Zarządu Spółki w formie pisemnej. Akcjonariusz pragnący zbyć akcje jest zobowiązany wystąpić na piśmie do Zarządu wskazując potencjalnego nabywcę oraz cenę za jaką akcje mają być zbyte.

b. Akcjonariusze Spółki mają pierwszeństwo nabycia akcji przeznaczonych do zbycia na warunkach przedstawionych przez zbywcę w terminie 2 (dwóch) tygodni.

c. W przypadku nieskorzystania przez Akcjonariuszy z prawa pierwszeństwa, Zarząd Spółki w terminie jednego miesiąca oświadcza, czy wyraża zgodę na zbycie akcji na warunkach określonych w ust. 1 powyżej.

d. Gdy Zarząd Spółki nie wyrazi zgody na zbycie akcji na rzecz osoby proponowanej przez Akcjonariusza, powinien w ciągu miesiąca wyznaczyć nowego nabywcę. W przypadku gdy Zarząd nie wskaże nabywcy w powyższym terminie, Akcjonariusz może zbyć akcje na warunkach określonych w ust. 1 powyżej na rzecz każdej osoby trzeciej.

e. Jeśli Akcjonariusz zamierza zbyć akcje na rzecz:

- 1) osoby fizycznej prowadzącej działalność konkurencyjną wobec Spółki lub małżonka takiej osoby fizycznej;
- 2) osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej mającej zdolność prawną, prowadzącej działalność konkurencyjną wobec Spółki;
- 3) osoby fizycznej nie będącej obywatelem Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej lub Państwa mającego podobny Status;
- 4) osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej nie mającej siedziby w Państwie Członkowskim Unii Europejskiej lub Państwie mającym podobny Status;
- 5) podmiotu kontrolowanego przez którąś z osób wymienionych w pkt (1)-(4);
- 6) podmiotu będącego pod wspólną kontrolą z podmiotem wymienionym w pkt (1)-(4);
- 7) podmiotu kontrolującego podmioty wymienione w pkt (1)-(4);
- 8) osoby fizycznej, osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej mającej zdolność prawną uczestniczącej w podmiocie określonym w pkt (2), (4), (5), (6) i (7), jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej, jako członek organu spółki kapitałowej lub osobowej, jako wspólnik lub akcjonariusz, który dysponuje bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, a także jako zastawnik lub użytkownik akcji lub udziałów, lub też na podstawie porozumień z innymi osobami; dotyczy to również małżonka takiej osoby fizycznej,
- 9) jawnych i niejawnych pełnomocników lub pośredników podmiotów wymienionych w pkt (1)-(8) powyżej,

w przypadku, gdy Zarząd Spółki nie wyrazi zgody na zbycie akcji i nie wyznaczy nowego nabywcy w terminie określonym w ust. 4, Akcjonariusz może zbyć akcje za pisemną zgodą Rady Nadzorczej wyrażoną większością głosów aktualnego stanu osobowego Rady Nadzorczej, zawartą w jednym dokumencie, udzieloną w ciągu miesiąca od uzyskania odpowiedzi odmownej Zarządu. Nie udzielenie zgody w tym terminie albo pisemna odmowa są ostateczne.

f. Do ustalenia, czy podmiot jest podmiotem kontrolowanym lub kontrolującym art. 4 § 1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych stosuje się odpowiednio.

g. Przepisy ust. 1-6 powyżej nie mają zastosowania w przypadku przeniesienia własności akcji na rzecz zstępnych, wstępnych, małżonka i rodzeństwa A.sza.

h. Akcjonariusz winien niezwłocznie zgłosić nabycie akcji, dla których nie jest wymagana zgoda Zarządu Spółki w celu dokonania wpisu w Księdze Akcyjnej.”

(bezsporne - protokół walnego zgromadzenia (...) S.A. z dnia 21 czerwca 2017 roku k. 13-27).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 425 § 1 k.s.h., osobom lub organom spółki wymienionym w art. 422 § 2 (tj. m.in. akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu) przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z ustawą.

Jak stanowi art. 425 § 2 k.s.h., prawo do wniesienia powyższego powództwa wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym uprawniony powziął wiadomość o uchwale, nie później jednak niż z upływem dwóch lat od dnia powzięcia uchwały.

Powód spełnił wymogi formalne przytoczonych przepisów prawa, albowiem bezspornie jest akcjonariuszem pozwanej spółki, a ponadto głosował przeciwko zaskarżonej uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu. Powód nie uchybił także terminowi do wniesienia powództwa o stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały.

Strona powodowa żądała stwierdzenia nieważności uchwały nr 23 zwyczajnego walnego zgromadzenia pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w B. z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany § 11 statutu spółki z tego względu, że # zdaniem powoda # narusza ona przepis art. 337 § 2 i 4 k.s.h.

Przepis art. 337 § 1 – 4 k.s.h. ma treść następującą:

„§ 1. Akcje są zbywalne.

§ 2. Statut może uzależnić rozporządzenie akcjami imiennymi od zgody spółki albo w inny sposób ograniczyć możliwość rozporządzenia akcjami imiennymi.

§ 3. W przypadku gdy statut uzależnia przeniesienie akcji od zgody spółki, zgody udziela zarząd w formie pisemnej pod rygorem nieważności, jeżeli statut nie stanowi inaczej.

§ 4. Jeżeli spółka odmawia zgody na przeniesienie akcji, powinna wskazać innego nabywcę. Termin do wskazania nabywcy, cenę albo sposób jej określenia oraz termin zapłaty określa statut. W przypadku braku tych postanowień akcja imienna może być zbyta bez ograniczenia. Termin do wskazania nabywcy nie może być dłuższy niż dwa miesiące od dnia zgłoszenia spółce zamiaru przeniesienia akcji”.

Rację ma strona powodowa podnosząc, że art. 337 § 2 k.s.h. zawiera alternatywę rozłączną, jeśli chodzi o ograniczenie możliwości rozporządzenia akcjami imiennymi – albo rozporządzenie nimi można uzależnić od zgody spółki, albo w inny sposób możliwość tę ograniczyć.

Statut pozwanej spółki, w brzmieniu ustalonym zaskarżoną uchwałą, nie zawiera jednak dwóch występujących łącznie ograniczeń możliwości rozporządzenia akcjami imiennymi. Zauważyć należy, że uchwała wprowadza następujący tryb zbywania akcji:

1. wystąpienie akcjonariusza pragnącego zbyć akcje do zarządu, ze wskazaniem potencjalnego nabywcy oraz ceny za jaką akcje mają być zbyte;

2. umożliwienie akcjonariuszom realizacji prawa pierwszeństwa w nabyciu akcji na warunkach przedstawionych przez zbywcę;

3. a) skorzystanie przez akcjonariuszy z prawa pierwszeństwa

albo

b) oświadczenie zarządu o wyrażeniu lub niewyrażeniu zgody na zbycie akcji;

4. a) w razie wyrażenia przez zarząd zgody na zbycie akcji – możliwość ich zbycia przez akcjonariusza,

albo

b) w razie niewyrażenia przez zarząd zgody na zbycie akcji – wskazanie przez zarząd nowego nabywcy;

5. a) w razie wskazania przez zarząd nowego nabywcy – zbycie akcji na jego rzecz,

albo

b) w razie niewskazania przez zarząd nowego nabywcy – możliwość zbycia akcji przez akcjonariusza na rzecz każdej osoby trzeciej;

6. w przypadkach określonych w § 11 punkt e. zmienionego zaskarżoną uchwałą statutu spółki:

a) w razie wyrażenia przez zarząd zgody na zbycie akcji – możliwość ich zbycia przez akcjonariusza,

albo

b) w razie niewyrażenia przez zarząd zgody na zbycie akcji i jednocześnie niewskazania nowego nabywcy – możliwość wystąpienia przez akcjonariusza o wyrażenie pisemnej zgody przez radę nadzorczą spółki;

7. w razie nieudzielenia zgody przez radę nadzorczą – zamknięcie procedury wyrażania zgody na zbycie akcji.

(...) nieudzielenia zgody w określonym terminie albo pisemnej odmowy przez radę nadzorczą otwiera akcjonariuszowi drogę do zbycia akcji bez ograniczenia, na podstawie art. 337 § 4 zd. 3 k.s.h. Należy także podkreślić, że wymóg uzyskania zgody rady nadzorczej nie jest wymogiem dodatkowym względem wymogu zgody spółki, ale wchodzi w grę jedynie wówczas, gdy zarząd spółki zgody tej nie udzieli i nie wskaże nowego nabywcy akcji. Zatem uregulowane to stanowi w istocie ograniczenie prawa spółki do odmówienia zgody na zbycie akcji – nawet jeśli zarząd zgody takiej odmówi, może ją jeszcze udzielić rada nadzorcza.

W konsekwencji akcjonariusz zawsze ma możliwość zbycia akcji:

a) w ramach prawa pierwokupu na rzecz innego akcjonariusza;

b) za zgodą spółki na rzecz wskazanego przez siebie nabywcy;

c) po odmówieniu zgody przez spółkę (zarząd) – na rzecz wskazanego przez zarząd nabywcy;

d) w razie niewskazania przez zarząd nabywcy – na rzecz każdej osoby trzeciej;

e) w przypadkach określonych w § 11 punkt e. zmienionego statutu spółki, w razie odmówieniu zgody przez spółkę (zarząd) – na rzecz wskazanego przez zarząd nabywcy;

f) w przypadkach określonych w § 11 punkt e. zmienionego statutu spółki, w razie odmówieniu zgody przez spółkę (zarząd) i niewskazania nowego nabywcy, po udzieleniu zgody przez radę nadzorczą – na rzecz wskazanego nabywcy;

g) w przypadkach określonych w § 11 punkt e. zmienionego statutu spółki, w razie odmówieniu zgody przez spółkę (zarząd) i niewskazania nowego nabywcy, po odmowie udzielenia zgody przez radę nadzorczą lub braku takiej zgody w określonym terminie – na rzecz każdej osoby trzeciej.

Nie jest zatem uzasadnione twierdzenie powoda, że zaskarżona uchwała uniemożliwia akcjonariuszowi mniejszościowemu wyjście ze spółki, albowiem w każdym przypadku, niezależnie od stanowiska zajętego przez organy spółki, będzie miał on możliwość zbycia akcji, ograniczoną jedynie czasem oczekiwania na zakończenie procedury opisanej w § 11 statutu spółki oraz osobą nabywcy akcji, w opisanych wyżej sytuacjach. Ograniczenie takie nie jest jednak sprzeczne z art. 337 § 2 k.s.h., a ponadto nie wyłącza możliwości zbycia akcji w razie milczenia uprawnionych organów spółki, na podstawie art. 337 § 4 k.s.h. Dlatego też żądanie stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały jako sprzecznej z ustawą nie mogło być uwzględnione.

Zgodnie z art. 422 § 1 k.s.h., uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały. Prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia przysługuje m.in. akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu (art. 422 § 2 pkt 2 k.s.h.). Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały (art. 424 § 1 k.s.h.).

Powód bezspornie spełnił powyższe formalne warunki wystąpienia z żądaniem uchylenia uchwały opisanej w pozwie. Swoje żądanie oparł zaś na zarzucie sprzeczności zaskarżonej uchwały z dobrymi obyczajami oraz celu pokrzywdzenia mniejszościowego akcjonariusza.

Zgodnie z art. 6 k.c., na stronie powodowej spoczywał zarazem ciężar dowodu w zakresie wykazania okoliczności faktycznych uzasadniających zarzuty pozwu wobec zaskarżonej nim uchwały.

Okoliczności te jednak nie zostały należycie udowodnione. Jak zostało wyżej stwierdzone, zaskarżona uchwała nie uniemożliwia wyjścia akcjonariusza mniejszościowego ze spółki – zatem argumentacja oparta na tym zarzucie nie może być przyjęta przez Sąd. Powoływane zaś przez powoda okoliczności związane z czerpaniem zysków przez akcjonariuszy większościowych, nie mają związku z przedmiotem zaskarżonej uchwały, która przecież nie dotyczy podziału zysku spółki czy korzyści przeznaczonych dla poszczególnych akcjonariuszy, lecz jedynie procedury zbywania akcji spółki, która jednak – wbrew twierdzeniom powoda # umożliwia, choć ogranicza, zbycie akcji przez każdego akcjonariusza.

Z kolei ustanowiona zaskarżoną uchwałą zmiana statutu spółki w zakresie procedury zbywania jej akcji rzeczywiście ogranicza swobodę jej zbywania, ale jest to spowodowane koniecznością zabezpieczenia interesów pozwanej spółki, przede wszystkim w zakresie możliwości jej przejęcia przez podmioty konkurencyjne na rynku. Powód nie wykazał, aby taki sposób zabezpieczenia interesów spółki był niewspółmierny do zagrożeń lub powodował realne, a zarazem zbędne z punktu widzenia potrzeb spółki wynikających z gry wolnorynkowej, pokrzywdzenie akcjonariuszy mniejszościowych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c., zasądając ich zwrot od strony powodowej, która przegrała proces. Na koszty poniesione przez pozwaną złożyła się opłata za czynności rady prawnego w wysokości wynikającej z § 8 ust. 1 pkt 22) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 z późn. zm.).

ZARZĄDZENIE

doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikowi powoda